

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA U PODGORICI

JAVNE POLITIKE

DR ZLATKO VUJOVIĆ

IX predavanje

**Formulisanje javnih politika**

# Formulisanje javnih politika

- Proces između određivanja dnevnog reda i implementacije
- Detaljno formulisanje javnih politika od najveće je važnosti za stvaranje onoga što bi mogli nazvati stvarnim politikama, za razliku od simboličkih
- Simon: donošenje odluka se ne završava kada se utvrdi opšta svrha organizacije; zadatak donošenja odluka postoji u cijeloj upravnoj organizaciji jednako i kao pomenuti zadatak izvršavanja
- upravljanje podrazumijeva kontinuirano odlučivanje, odluke organizovane u hijerarhiju s tim da manje slijede nakon velikih odluka
- autor posebnu pažnju pridaje činjenici da se odluke temelje na pretpostavkama i da će pretpostavke obuhvatati i činjenicne i vrijednosne elemente, ujedno smatrajući da je često teško odvajati te elemente

# Glavni aspekti formiranja javnih politika

- autori Knoepfel i Weidner u svom istraživanju upotebljavaju izraz programiranje javnih politika i koriste se modelom prema kojem detalji javnih politika stvaraju niz slojeva oko srži politika. Ti slojevi obuvataju preciznije definicije ciljeva javne politike , operativne elemente, političko – administrativne aranžmane i proceduralne elemente

## Odabir instrumenata

- autor Howlett ističe da je odabir instrumenata upravo stvaranje javnih politika
- autori Linder i Peters smatraju da su instrumenti politika međusobno zamjenjivi, a takođe tvrde da u praksi izbora instrumenata zavisi od jačine resursa, stepena u kojem je potrebno precizno ciljanje politika, nivoa političkog rizika i ograničenju djelovanja države

# Odabir instrumenata

- 1) dobrovoljni instrumenti
- 2) kombinovani instrumenti
- 3) obavezni instrumenti

- Doern smatra da izbor instrumenta formiranja javnih politika ideološko pitanje, s tim da vlade obično izaberu instrument koji uključuje najmanju prisilu
- faktori koji utiču na izbor instrumenata su jako složeni: tipovi javnih politika, pitanja o otporu prema javnim politikama, ideologija ,šta je na raspolaganju, šta je učinjeno prije ili šta se već upotrebljava u području javnih politika
- Hill zajedno sa Petrom Hupeom, u svom radu predlaže verziju sa sljedećim razlikovanjima za proces stvaraja polita: vlast, transakcija i uvjeravanje
  - I. *Vlast*** se bavi pitanjima koliko su resursi opravdano upotrijebljeni u izvršavanju zadataka.
  - II. *Transakcija*** - pitanje jesu li ispunjene ugovorne obaveze.
  - III. *Uvjeravanje*** se odnosi na ostvarivanje zajedničkih ciljeva pri čemu su najvažniji stvarni rezultati. Ovdje se takođe postavljaju pitanja i o izboru alternative.

# Transfer javnih politika

- Transfer javnih politika smatra se novim pristupom javnih politika ili njenim okvirom
- Međunarodne organizacije ovaj transfer čine poluobaveznim
- Za analizu politika Evropske unije autori Bulmer i Padgett koriste se navedenim pristupom. Kako oni ističu, odnos između Evropske unije i pojedinačnih država obuhvata tri različita oblika upravljanja :
  - Hijerarhijsko upravljanje preovladava na područjima javnih politika kao što je jedinstveno tržište, o na ovom tržištu institucije EU provode nadnacionalnu vlast. Drugi oblik javnog upravljanja pojavljuje se tamo gdje EU teži da dogovori zajednička pravila opštim pristankom. I konačno, gdje države članice zadržavaju suverenitet , ali koordinišu politike preko institucija EU

# Državni službenici i formulisanje javnih politika: u kontekstu rasprave o moći državnih službenika

- Svako pojedinačno društvo razlikuje se po načinu na koji su uloge političara i državnih službenika u njima raspodijeljene
- Analiza autora Dysona o jakim i slabim državama, navodi na zaključak da su u jakim državama državni službenici nosioci tradicije služenja državi
- Da li bi državni službenici trebali predstavljati društvo zavisi od stepena političkih ili ideoloških podjela

# Državni službenici i formulisanje javnih politika : može li se reći da tradicionalna rasprava ne shvata bit stvari ?

- Autori Pege i Jenkis su sproveli istraživanje rada državnih službenika, koji su često znatno ispod nivoa najviših nivoa britanske državne službe, koje pokazuje da oni imaju pesudnu ulogu u formulisanju javnih politika
- Drugi važan pristup ovom pitanju je pristup koji označava pojam “uputa”, koji podrazumijeva nešto što nije naređeno, i uzima u obzir mogućnost preispitivanja
- U velikim dijelovima procesa stvaranja javnih politika uloge političara i uprave su veoma isprepletane
- Savremeni pogled na pitanja o načinu organizovanja granice između političara i uprave obuhvata dva pristupa u državnoj vladavini: u obliku partnerstva privatnog i javnog sektora, te delegiranja javnih zadataka polunezavisnim ili nezavisnim organizacijama

# Odnos između formulisanja i imlementacije javnih politika

- Autori Page i Jenkis stvorili su kritiku koja pretpostavlja jasno određen proces stvaranja politika koji obuhvata određivanje pravila, a da je sve ostalo implementacija
- Tokom dosadašnjeg izlaganja uočeni su različiti načini formulisanja javnih politika, a sama konstatacija da je mnogo pažnje potrebno pridati detaljima formulisanja javnih politika , vodi ka ispitivanju uloga onih koji obavljaju takav posao